

Критерії оцінювання з курсу «Пізнаємо природу» 5-6 класи НУШ Вступ

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти розроблено на основі наказу Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-ти бальною шкалою.

Змістом вимог до оцінювання є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень учнів, які структуровані у навчальних програмах, за предметами.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

I початковий рівень, коли у результаті вивчення навчального матеріалу учень:

- називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо;
- за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.

II середній рівень, коли учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.

III достатній рівень, коли учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.

IV високий рівень, коли учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, скласти план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер.

Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові.

Пізнаємо природу

При оцінюванні навчальних досягнень з інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» враховується:

- засвоєння на рівні вимог навчальної програми знань про об'єкти, і процеси, що відбуваються у природі, сформованість понять про системи живої і неживої природи;
- правильність, науковість, логічність і доказовість викладу матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність вживання природознавчої термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- сформованість загальноосвітніх, специфічних, інтелектуальних умінь та навичок спостереження, опису, експерименту, роботи з додатковими та інформаційно-комунікаційними джерелами, роботи в малій групі співробітництва.

Таблиця 1

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя розпізнає і називає окремі тіла і явища природи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя називає окремі факти, програмового матеріалу; користуючись підручником знаходить визначення наукових понять
	3	Учень (учениця) за допомогою вчителя (підручника) називає окремі факти, уявлення, наводить приклади окремих тіл і явищ природи, фрагментарно описує їх; робота в малій групі співробітництва потребує активізації та контролю
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує тіла і явища природи; за допомогою вчителя знаходить необхідну інформацію у підручнику (зошиті) для виконання елементарного завдання; за допомогою інших виконує завдання у малій групі співробітництва
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, допускаючи неточності у визначенні та формулюванні правил і означень; описує тіла та явища природи за типовим планом, допускаючи неточності; проводить спостереження, за допомогою вчителя виконує досліди та описує їх результати
	6	Учень (учениця) відтворює основні положення навчального матеріалу, характеризує тіла і явища природи з незначними неточностями; досліди проводить з допомогою вчителя, не пояснюючи їх результатів; за вказівкою виконує завдання у малій групі співробітництва
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу з незначними порушеннями послідовності; розкриває властивості тіл і явищ природи, допускаючи неточності; пояснює відповідь прикладами з підручника; за зразком виконує завдання; проводить та описує природничо-наукові спостереження; самостійно проводить досліди, описує їх результати
	8	Учень (учениця) самостійно послідовно відтворює навчальний матеріал з окремими неточностями; з допомогою вчителя формулює висновки, аналізує, встановлює найсуттєвіші зв'язки і залежність між тілами живої і неживої природи, явищами, фактами, процесами; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; проводить досліди, пояснює їх суть; виконує завдання у малій групі співробітництва
	9	Учень (учениця) вільно відтворює навчальний матеріал, для пояснення використовує загальновідомі докази; застосовує знання у стандартних ситуаціях, при виконанні практичних робіт і завдань, проведенні досліджень; аналізує та систематизує інформацію; проводить досліди в

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
		школі та вдома, пояснює та оформляє їх результати; знаходить необхідну інформацію в довідкових виданнях
Високий	10	Учень (учениця) усвідомлено відтворює навчальний матеріал; аргументовано пояснює свої відповіді на прикладах з підручника та власного досвіду; аналізує і розкриває суть явищ природи; узагальнює та систематизує інформацію на основі вивчених закономірностей і понять, робить висновки; вміє працювати зі схемами, малюнками, картографічним матеріалом, атласами визначниками; здійснює природничонаукові спостереження, проводить дослідження, обґрунтовано пояснює їх результати та застосовує у практичній діяльності; усвідомлено використовує вивчену природничонаукову лексику в самостійних усних повідомленнях
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про різноманіття тїл і явищ природи; встановлює зв'язки з раніше вивченим; розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей; аргументовано використовує отримані знання у різних ситуаціях; проводить досліди, зіставляє їх результати; усвідомлює значення та висловлює власне ставлення до охорони навколишнього середовища; вміє знаходити, аналізувати й застосовувати додаткову природознавчу інформацію; організовує роботу у малій групі співробітництва
Високий	12	Учень (учениця) має системні, міцні знання про закономірності природи та місце людини у ній, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати природознавчий матеріал; самостійно проводить природничонаукові спостереження, досліди, вимірювання, оформляє результати; вміє користуватися лабораторним обладнанням, вимірювальними і збільшувальними приладами; застосовує знання про природу в повсякденному житті, оцінює рівень безпеки навколишнього середовища як сфери життєдіяльності; бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; вміє приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення

Оцінювання практичних завдань і досліджень

При оцінюванні практичних робіт і досліджень враховується:

- обсяг виконання завдань роботи;
- наявність помилок, їх кількість;
- оформлення роботи (порядок оформлення, виконання рисунків об'єктів, охайність тощо);
- для практичних досліджень наявність і зміст висновків (відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність тощо);
- для практичних завдань наявність і зміст звіту про роботу;

– рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків (написання звіту).

Таблиця 2

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі об'єкти природи
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) називає окремі ознаки об'єктів природи; наводить елементарні приклади об'єктів природи
	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) характеризує окремі ознаки об'єктів природи; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді (наприклад так або ні); допускає суттєві помилки
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих понять, неповну характеристику загальних ознак об'єктів природи, допускаючи несуттєві помилки
	5	Учень (учениця) відповідаючи на запитання вчителя відтворює основний зміст навчального матеріалу; характеризує загальні ознаки об'єктів природи, дає визначення окремих понять, описує об'єкти природи за планом, допускаючи несуттєві помилки; проводить та описує спостереження; за допомогою вчителя виконує прості природничі дослідження та описує їх результати; за допомогою вчителя розв'язує прості типові природничі вправи і задачі
	6	Учень/учениця самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, відповідає на окремі запитання; частково пояснює відповідь прикладами, що наведені у підручнику; у цілому правильно вживає природничі терміни; характеризує будову та функції окремих об'єктів природи за планом з незначними неточностями; за зразком розв'язує прості типові природничі вправи і задачі
Достатній	7	Учень/учениця самостійно відтворює основну частину навчального матеріалу, використовуючи необхідну термінологію; розкриває суть природничих понять, допускаючи у відповідях неточності; за визначеними ознаками порівнює об'єкти та явища природи; виконує прості природничі дослідження та описує їх результати; з допомогою вчителя формулює висновки
	8	Учень/учениця самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює об'єкти, явища і процеси природи, встановлює відмінності між ними; пояснює причинно-наслідкові зв'язки; застосовує отримані

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	9	<p>знання у стандартних ситуаціях; розв'язує типові природничі вправи і задачі користуючись алгоритмом</p> <p>Учень/учениця вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові природничі вправи і задачі; використовує знання у стандартних ситуаціях; виправляє помилки; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами, визначниками, натуральними об'єктами природи та їх моделями; виконує прості природничі дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до природи</p>
Високий	10	<p>Учень/учениця логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; розкриває суть природничих явищ, процесів, пояснює відповіді прикладами; дає порівняльну характеристику природничим об'єктам і явищам з визначенням подібності й відмінності; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; виявляє ставлення й готовність реагувати відповідно до засвоєних ціннісних орієнтацій</p>
	11	<p>Учень/учениця виявляє міцні й глибокі знання з курсу у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності природи, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях; дає порівняльну характеристику явищам природи з поясненням причин подібностей й відмінностей; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; визначає можливості практичного застосування результатів дослідження; виявляє переконання і активно проявляє ціннісні орієнтації, здійснюючи вибір завдань і рішень</p>
	12	<p>Учень/учениця виявляє системні знання з курсу, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує явища і процеси в природі, виявляє особисту позицію щодо них; використовує знання з інших предметів для виконання ускладнених завдань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань</p>

Критерії оцінювання при проведенні онлайн уроків дистанційного та змішаного типу навчання

Таблиця 3

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Був присутній на уроці, записав тему уроку. Учень розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Приступив до виконання класної роботи, але не зумів її виконати і оформити результати. Учень з допомогою вчителя відповідає на деякі питання без розгорнутої відповіді, відповідь односкладна.
	3	Робота виконана частково, не оформлені всі необхідні записи.
Середній	4	Самостійні завдання зроблені з помилками, допущено ряд наукових помилок, не міг дати відповідь при опитуванні
	5	Робота виконана, проведено оформлення роботи, але в оформленні допущені помилки, не зроблені висновки. При усному опитуванні допущені помилки.
	6	Був уважним на онлайн уроці. Оформив конспект уроку. Учень дає правильні відповіді на питання але без узагальнення. Не вміє наводити власні приклади, а відтворює приклади з підручника
Достатній	7	Давав відповіді на запитання по перевірці домашнього завдання. Під час вивчення нової теми активно включався в роботу, але у відповідях допускались помилки, прикладів з досвіду наводив мало.
	8	Записи класної роботи оформлені якісно, відповіді були вірні, але аналіз результатів, висновки неповні.
	9	Активно співпрацював на онлайн уроці, робив висновки без акцентування на значенні цих знань в життєвих ситуаціях. Відповідь учня підтверджує володіння вивченим матеріалом, уміння наводити власні приклади, висловлювати емоційно-ціннісне ставлення до природи, але відсутні знання в розв'язуванні творчих проблем.
Високий	10	Давав повні відповіді на усні запитання, самостійно з дотриманням єдиних правил, оформляв роботу, виконував самостійно завдання підвищеної складності. Отримав глибокі знання з уроку, зміг розкрити значення у практичній діяльності, зроблені вірні висновки.
	11	Класна робота виконана на ускладненому рівні з дотриманням всіх правил, висновки зроблені аргументовано, проведений аналіз отриманих результатів.
	12	Показав високий рівень засвоєння програмового матеріалу з дотриманням всіх правил техніки безпеки, наводив приклади із власного досвіду, зумів використати міцні знання з теми для оформлення результатів проведеної роботи, проведено аналіз практичного використання життєвого досвіду.

Критерії оцінювання усної відповіді учня при проведенні синхронних уроків при традиційному та дистанційному навчанні

Таблиця 4

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Учень з допомогою вчителя відповідає на деякі питання без розгорнутої відповіді, відповідь односкладна.
	3	Учень з допомогою вчителя дає відповідь на питання, може повторювати за вчителем вірну відповідь та знаходити відповідь у підручнику.
Середній	4	Учень дає відповіді на запитання за допомогою вчителя, орієнтується в тексті підручника для знаходження відповіді.
	5	Учень самостійно знаходить в підручнику навчальний матеріал і дає відповідь на прості питання, але не здатен узагальнювати. У відповідях є помилки.
	6	Учень дає правильні відповіді на питання, але без узагальнення. Не вміє наводити власні приклади, а відтворює приклади з підручника
Достатній	7	Відповідь учні вірна ґрунтується на різноманіття об'єктів і явищ природи, але допущено окремі помилки, наведено лише деякі власні приклади із природного середовища.
	8	Відповідь учня розгорнута, логічно викладена інформація, але має окремі неточності.
	9	Відповідь учня підтверджує володіння вивченим матеріалом, уміння наводити власні приклади, пояснювати та висловлювати емоційно-ціннісне ставлення до природи, але відсутні знання в розв'язуванні творчих проблем.
Високий	10	Відповідь учні підтверджує глибокі знання про різноманітні явища живої і неживої природи, учень демонструє здатність використовувати ці знання у своєму житті.
	11	Відповідь учня підтверджує міцні знання про природні явища і позитивне емоційно-ціннісне ставлення до природи, прагнення діяти в навколишньому середовищі відповідно до екологічних норм поведінки, містить елементи творчого і нестандартного підходу.
	12	Відповідь учня підтверджує міцні системні знання, вміння вирішувати творчі завдання та пояснювати їх, самостійно аналізувати, користуючись додатковими джерелами інформації, відповідати на проблемні питання.